

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2012. április 19. *

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 1346/2000/EK rendelet — A 3. cikk (1) bekezdése — A fizetéseképtelenségi eljárással összefüggő és »ahhoz szorosan kapcsolódó« kereset fogalma — 44/2001/EK rendelet — Az 1. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdésének b) pontja — A »polgári és kereskedelmi ügyek« és a »csődeljárás« fogalma — A megtámadási jognak a felszámoló általi engedményezése alapján benyújtott kereset”

A C-213/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia) a Bírósághoz 2010. május 4-én érkezett, 2010. április 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **F-Tex SIA**

és

a **Lietuvos-Anglijos UAB „JadecLOUD-Vilma”**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits és M. Berger (előadó) bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az F-Tex SIA képviseletében M. Nosevič advokatas,
- a Lietuvos-Anglijos UAB „JadecLOUD-Vilma” képviseletében R. Bukauskas advokatas,
- a litván kormány képviseletében D. Kriaučiūnas és L. Liubertaitė, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: litván.

- a görög kormány képviselőjében M. Michelogiannaki, valamint K. Georgiadis és D. Kalogiros, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében A. Steiblytė és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet (HL L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítés: HL L 234., 43. o.) 3. cikke (1) bekezdésének és a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., helyesbítés: HL L 242., 6. o. és HL L 124., 47. o.) 2. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 A kérelmet az F-Tex SIA (a továbbiakban: F-Tex) és a Lietuvos-Anglijos UAB „JadecLOUD-Vilma” (a továbbiakban: JadecLOUD-Vilma) között, 523 700,20 LTL összegnek és kamatainak a visszatérítése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, mely összeget a JadecLOUD-Vilmának a Neo Personal Light Clothing GmbH (a továbbiakban: NPLC) fizette ki, noha fizetéseképtelen volt.

Jogi háttér

Az 1346/2000 rendelet

- 3 Az 1346/2000 rendelet a (6) preambulumbekzdése értelmében „a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása tekintetében irányadó joghatósági rendelkezésekre [...] korlátozód[ik], valamint olyan határozatokra, amelyeket közvetlenül a fizetéseképtelenségi eljárás alapján hoznak, és amelyek szorosan kapcsolódnak az ilyen eljáráshoz”.
- 4 Az 1346/2000 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése, amely a nemzetközi joghatóságra vonatkozik, a következő joghatósági főszabályt írja elő:

„(1) A fizetéseképtelenségi eljárás megindítására azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén az adós fő érdekeltségei találhatók [helyesen: az adós fő érdekeltségeinek központja található]. Társaság vagy jogi személy esetén az ellenkező bizonyításáig a létesítő okirat szerinti székhelyet kell a fő érdekeltségek központjának tekinteni”.

- 5 Az 1346/2000 rendeletnek az egyéb határozatok elismerésére és végrehajthatóságára vonatkozó 25. cikke (1) és (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az olyan bíróság által hozott, fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatására és befejezésére vonatkozó határozatokat, valamint jóváhagyott egyezségeket, amely bíróságnak az eljárás megindítására vonatkozó határozatát a 16. cikknek megfelelően elismerik, minden további alaki követelmény nélkül el kell ismerni. Az ilyen határozatokat az egyezményhez való csatlakozási okmányokkal módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló Brüsszeli Egyezmény 31–51. cikkének – a 34. cikk (2) bekezdése kivételével – megfelelően hajtják végre.

Az első albekezdést a fizetéseképtelenségi eljárásokból közvetlenül származó és a hozzájuk szorosan kapcsolódó határozatokra abban az esetben is alkalmazni kell, ha azokat egy másik bíróság hozta.

[...]

(2) A (1) bekezdésben említettektől eltérő határozatok elismerését és végrehajtását az (1) bekezdésben említett egyezmény szabályozza, feltéve hogy ez az egyezmény alkalmazható.”

A 44/2001 rendelet

6 A tagállamok közötti viszonyok területén a 44/2001 rendelet lépett a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) helyébe.

7 Az említett rendelet (7) preambulumbekkezdése szerint „[e] rendelet hatályának – egyes, pontosan meghatározott ügyektől eltekintve – ki kell terjednie valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügýttípusra”.

8 A 44/2001 rendelet 1. cikke a rendelet hatályát a következőképpen határozza meg:

„(1) E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. E rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre.

(2) E rendelet nem vonatkozik:

[...]

b) csődeljárásra, fizetéseképtelen társaságok vagy más jogi személyek felszámolására vonatkozó eljárásokra, csődegyezségekre, kényszeregyezségekre és hasonló eljárásokra;

[...]”

9 Az említett rendelet 2. cikkének (1) bekezdése a következő joghatósági főszabályt írja elő:

„(1) E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

10 Ugyanezen rendelet 60. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) E rendelet alkalmazásában a társaság vagy más jogi személy, illetve természetes vagy jogi személyek társulása azon a helyen rendelkezik székhellyel, ahol:

a) létesítő okirat szerinti székhelye; vagy

b) központi ügyvezetése; vagy

c) üzleti tevékenységének fő helye

található.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 Az NPLC, melynek székhelye Németországban található, 2001 februárja és júniusa között – jöllehet fizetéseképtelen volt – kifizetett a létesítő okirat szerinti székhellyel Litvániában rendelkező Jadecloud-Vilmának 523 700,20 LTL-t.
- 12 2005. január 24-én a Landgericht Duisburg (Németország) az NPLC ellen fizetéseképtelenségi eljárást indított. A kérdést előterjesztő bíróság megállapításai szerint az egyetlen hitelező az F-Tex volt, melynek a létesítő okirat szerinti székhelye Lettországon található.
- 13 Az NPLC elleni fizetéseképtelenségi eljárás keretében kijelölt felszámoló a 2007. augusztus 28-i szerződésben az F-Texnek engedményezte az NPLC-nek harmadik személyekkel szemben fennálló valamennyi követelését, beleértve a 2001 februárja és júniusa között a Jadecloud-Vilmának kifizetett összegek visszakövetelésére vonatkozó jogot. Az engedményezésre anélkül került sor, hogy a felszámoló garanciát vállalt volna a követelés tartalmát és összecszerűségét, valamint tényleges, illetve jogi érvényesíthetőségét illetően. Az F-Tex jogilag nem volt köteles arra, hogy az ily módon engedményezett követeléseket érvényesítse. Amennyiben az érvényesítés mellett dönt, a megállapodás értelmében az ennek eredményeképpen befolyó bevétel 33%-át kifizeti a felszámolónak.
- 14 A Vilniaus apygardos teismas (Litvánia) a 2009. augusztus 19-i végzésében elutasította az e bíróság előtt az F-Tex által indított, a Jadecloud-Vilma arra való kötelezésére irányuló keresetet, hogy az F-Texnek fizesse ki azt a 523 700,20 LTL-t kitevő, kamatokkal növelt összeget, amelyben a Jadecloud-Vilma az NPLC-től részesült. A Vilniaus apygardos teismas megállapította, hogy e kereset a német bíróságok joghatósága alá tartozik, mivel az NPLC elleni felszámolási eljárás Németországban indult.
- 15 2009. november 5-én a Lietuvos apeliacinis teismas (Litvánia) az F-Tex fellebbezése nyomán megváltoztatta a Vilniaus apygardos teismas határozatát, és az ügyet visszautalta az utóbbi bírósághoz. A Lietuvos apeliacinis teismas megállapította, hogy az 1346/2000 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében a megtámadási kereset előterjesztésére vonatkozóan előírt joghatóság nem kizárólagos, és az ügy körülményeire tekintettel e keresetet ott kell megvizsgálni, ahol az alperesnek a létesítő okirat szerinti székhelye van.
- 16 A Landgericht Duisburg a 2009. november 25-i határozatában megállapította, hogy az előtte az F-Tex által a Jadecloud-Vilma ellen indított keresetre nem terjed ki a joghatósága, különösen azon oknál fogva, hogy az alperes létesítő okirat szerinti székhelye nem Németországban található, és tájékoztatta az F-Texet arról, hogy a keresetét valószínűleg elfogadhatatlanság miatt elutasítja. Az F-Tex e keresetétől elállt.
- 17 A Jadecloud-Vilma által a Lietuvos apeliacinis teismas 2009. november 5-i határozata ellen benyújtott fellebbezés alapján eljárva a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
„1) A Bíróság [133/78. sz.] Gourdain-ügyben [1979. február 22-én] hozott ítéletére [EBHT 1979., 733. o.] és [C-339/07. sz.] Seagon-ügyben [2009. február 12-én] hozott ítéletére [EBHT 2009., I-767. o.] tekintettel úgy kell-e értelmezni az 1346/2000 rendelet 3. cikkének (1) bekezdését és a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy:
a) a fizetéseképtelenségi eljárást lefolytató nemzeti bíróságnak kizárólagos joghatósága van a közvetlenül a fizetéseképtelenségi eljárásból eredő vagy ahhoz szorosan kapcsolódó *actio Pauliana* vonatkozásában, és e joghatóság alól kivételeket csak az 1346/2000 rendelet egyéb rendelkezései állapíthatnak meg;

- b) az egyik tagállamban fizetéseképtelenségi eljárás alatt álló vállalkozás egyedüli hitelezője által előterjesztett olyan *actio Pauliana*, amely:
- egy másik tagállamban kerül előterjesztésre,
 - a felszámoló által visszterhes megállapodás alapján rá engedményezett, harmadik személyekkel szembeni követelésre vonatkozó jogból ered, korlátozva ily módon a felszámoló első tagállamban fennálló követeléseinek terjedelmét, és
 - nem jelent veszélyt egyéb esetleges hitelezők számára,

a 44/2001 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése szerinti polgári és kereskedelmi ügynek tekintendő?

- 2) A felperesnek a Bíróság által az Európai Unió jogának általános elveként elismert és az [Európai] Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében biztosított bírói jogvédelemhez való jogát úgy kell-e érteni és értelmezni, hogy:
- a) nem mondhat le a joghatóságról az 1346/2000 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján vagy a 44/2001 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése alapján az *actio Pauliana* vonatkozásában (annak a fizetéseképtelenségi eljáráshoz való kapcsolódásától függően) joghatósággal rendelkező mindkét nemzeti bíróság;
- b) ha valamely tagállam bírósága úgy döntött, hogy az *actio Pauliana* joghatóság hiányában nem bírálja el, egy másik tagállam bírósága a felperes bírósághoz való jogának biztosítása érdekében hivatalból megállapíthatja a saját joghatóságát, annak ellenére, hogy az európai uniós jognak a joghatóság megállapítására vonatkozó rendelkezései értelmében nem dönthet így?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdés második részéről

- 18 A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésének a második részében, amelyet elsőként célszerű vizsgálni, lényegében azt kívánja megtudni, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás alatt álló adósnek az ezen eljárás keretében kijelölt felszámoló részéről történő követelés-engedményezés alapján eljáró hitelezője által harmadik személy ellen indított kereset az 1346/2000 rendelet hatálya alá tartozik-e, mivel e kereset közvetlenül az említett eljárásból származik, vagy ahhoz szorosan kapcsolódik, vagy a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik, mivel az említett kereset a polgári vagy kereskedelmi ügyek fogalmába tartozik.

Előzetes észrevételek

- 19 Először is meg kell állapítani a 44/2001 rendelet, illetve az 1346/2000 rendelet hatályát.

– A 44/2001 rendelet

- 20 A Brüsszeli Egyezmény 1. cikkének első bekezdése, mely Egyezmény helyébe a 44/2001 rendelet lépett, előírta, hogy ezen Egyezményt polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. Az 1. cikkének második bekezdése meghatározott ügyeket kizárt az Egyezmény hatálya

alól, ezek között a 2. pont kizárta „a csődeljárás[t], fizetéseképtelen társaságok vagy más jogi személyek felszámolására vonatkozó eljárások[at], csődegyezség[et], kényszeregyezség[et] és a hasonló eljárások[at] [nem hivatalos fordítás]”.

- 21 Mind a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezményre (HL C 59., 1. o.) vonatkozó, a P. Jenard által készített jelentés, mind az 1978. október 9-i, a Dán Királyságnak, Írországnak, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az említett Egyezményhez, valamint az Egyezménynek a Bíróság általi értelmezésére vonatkozó jegyzőkönyvhöz való csatlakozásáról szóló egyezményre (HL C 59., 71. o.) vonatkozó, P. Schlosser által készített jelentés jelezte, hogy az említett kivétel hatálya alá tartozó ügyek külön egyezmény tárgyát kell, hogy képezzék. P. Schlosser jelentése az 53. pontjában megállapította, hogy a két egyezmény hatályát oly módon kell meghatározni, hogy mindenfajta joghézag és minősítési kérdés kizárt legyen.
- 22 A fent hivatkozott Gourdain-ügyben, a Brüsszeli Egyezmény keretében hozott ítéletben a Bíróság meghatározta az Egyezmény hatálya alóli, fent említett kivétel hatályát. Az említett ítélet 4. pontjában megállapította, hogy a csődre vonatkozó határozatok a Brüsszeli Egyezmény hatálya alól abban az esetben kizártak, ha közvetlenül a csődeljárásból származnak, és szorosan a felszámolási eljárás vagy a bíróság előtt kötött egyezség keretébe illeszkednek.
- 23 A Bíróság a C-111/08. sz. SCT Industri ügyben 2009. július 2-án, a 44/2001 rendelet hatálybalépését követően hozott ítéletében (EBHT 2009., I-5655. o.) megállapította, hogy mivel e rendelet a Brüsszeli Egyezmény helyébe lépett, az ezen Egyezményre vonatkozó értelmezést az említett rendeletre is alkalmazni kell, amennyiben a szóban forgó rendelkezések egyenértékűnek minősíthetők, amely fennáll e rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja, valamint a Brüsszeli Egyezmény 1. cikke második bekezdésének 2. pontja esetében, melyeknek a szövege azonos. A Bíróság azon kritériumot megismételve, amely szerint a kereset a csődeljáráshoz akkor kapcsolódik, ha közvetlenül a csődeljárásból származik, és szorosan a felszámolási eljárás vagy a bíróság előtt kötött egyezség keretébe illeszkedik, megállapította, hogy a fent hivatkozott Gourdain-ügyben hozott ítélet értelmében a bírósági eljárás és a fizetéseképtelenségi eljárás között fennálló kapcsolat erőssége a döntő annak meghatározásakor, hogy az említett kivétel alkalmazható-e (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott SCT Industri ügyben hozott ítélet 22–25. pontját).

– Az 1346/2000 rendelet

- 24 Az 1346/2000 rendelet azonos szöveggel átveszi a fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló, a tagállamok számára Brüsszelben, 1995. november 23-án aláírásra megnyitott egyezmény rendelkezéseit.
- 25 A fent hivatkozott Seagon-ügyben hozott ítéletben a Bíróság – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság is megállapítja – megvizsgálta azokat a kritériumokat, amelyek lehetővé teszik annak megállapítását, hogy egy kereset az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e.
- 26 Az említett ítélet 20. pontjában a Bíróság hangsúlyozta, hogy az 1346/2000 rendelet (6) preambulumbekkezdése éppen a fent hivatkozott Gourdain-ügyben hozott ítéletben meghatározott kritériumot alkalmazza e rendelet tárgyának lehatárolásához. E preambulumbekkezdés szerint ugyanis az említett rendeletnek a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása tekintetében irányadó joghatósági rendelkezésekre kell korlátozódnia, valamint olyan határozatokra, amelyeket közvetlenül a fizetéseképtelenségi eljárás alapján hoznak, és amelyek szorosan kapcsolódnak az ilyen eljáráshoz.

- 27 A Bíróság ebből arra következtet, hogy a jogalkotó e szándékára és az említett rendelet hatékony érvényesülésére figyelemmel ez utóbbi 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az azon tagállamnak, amely a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása tekintetében joghatósággal rendelkezik, joghatóságot biztosít a közvetlenül ezen eljárásból eredő és ahhoz szorosan kapcsolódó keresetek elbírálására is (a fent hivatkozott Seagon-ügyben hozott ítélet 21. pontja).
- 28 Hozzá kell fűzni, hogy ezt a kettős kritériumot alkalmazza az 1346/2000 rendelet 25. cikke (1) bekezdésének első bekezdése is, amely a fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatására és befejezésére vonatkozó határozatok elismerését és végrehajthatóságát érinti. Ezen (1) bekezdés második albekezdése értelmében az első albekezdést a fizetéseképtelenségi eljárásokból közvetlenül származó és a hozzájuk szorosan kapcsolódó határozatokra abban az esetben is alkalmazni kell, ha azokat egy másik bíróság hozta. Az említett 25. cikk (2) bekezdése szerint az (1) bekezdésben említettektől eltérő határozatok elismerését és végrehajtását a 44/2001 rendelet szabályozza, feltéve hogy az alkalmazható.

– Az 1346/2000 rendelet és a 44/2001 rendelet közötti kapcsolatról

- 29 A fenti megfontolásokból először is kitűnik, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja ezen – a (7) preambulumbekkezdése értelmében egyes, pontosan meghatározott ügyektől eltekintve valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügytípusra alkalmazandó – rendelet hatálya alól csak azokat a kereseteket zárja ki, amelyek közvetlenül fizetéseképtelenségi eljárásból származnak, illetve szorosan ilyen eljáráshoz kapcsolódnak. Ugyanezen megfontolásokból másodszor az következik, hogy csak az olyan keresetek tartoznak az 1346/2000 rendelet hatálya alá, amelyek közvetlenül fizetéseképtelenségi eljárásból származnak, illetve szorosan ilyen eljáráshoz kapcsolódnak.
- 30 Az első kérdés második részének megválaszolásához tehát meg kell állapítani, hogy az alapügy tárgyát képező keresetet a kérdést előterjesztő bíróság által tett megállapítások alapján olyannak kell-e tekinteni, mint amely kielégíti ezt a kettős kritériumot.

Az egyrészről az alapügy tárgyát képező kereset, másrészről az adós fizetéseképtelensége és a fizetéseképtelenségi eljárás között fennálló kapcsolatról

- 31 Az alapügy tárgyát képező kereset arra irányul, hogy az alperes fizesse vissza a fizetéseképtelenségi eljárásnak az adós elleni megindítását megelőzően ezen utóbbitól kapott összegeket. A felperes a keresetét egy olyan követelésengedményezésre alapítja, amely az említett eljárás keretében kijelölt felszámoló részéről történt az alperes javára. Ezen engedményezésnek azon megtámadási jog volt a tárgya, amelyet a felszámolási eljárásokra vonatkozó német jog biztosít a felszámolónak a felszámolási eljárás megindítását megelőzően végrehajtott és az említett eljárásban részt vevő hitelezők szempontjából sérelmes aktusok tekintetében.
- 32 Az iratanyagból kitűnik, hogy a megtámadási kereset, amelyet a német jogban a fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló törvény 129. és azt követő §-ai szabályoznak, csak maga a felszámoló indíthatja meg, kizárólag a hitelezők sokasága érdekeinek a védelme céljából. A német kormány álláspontja szerint azonban a megtámadási jog engedményezés tárgyát képezheti, amennyiben az egyenértékűnek tekinthető ellenszolgáltatás fejében történik, a hitelezők sokaságának a javára.
- 33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság olyan kereset összefüggésében, amellyel a felperes felszámolóként eljárva az adós fizetéseképtelenségén alapuló megtámadási kereset útján olyan összeg visszafizetését követelte, melyet az adós fizetett ki, megállapította, hogy az ilyen kereset az 1346/2000 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése hatálya alá tartozik (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Seagon-ügyben hozott ítélet 28. pontját).

- 34 Ezenfelül a fent hivatkozott SCT Industri ügyben hozott ítéletben a Bíróság a fizetéseképtelenségi eljárás keretében kijelölt vagyonfelügyelő általi engedményezés érvénytelenségét amiatt megállapító határozat elismerése tárgyában, hogy a vagyonfelügyelőnek nem volt joga az engedményezett vagyon feletti rendelkezésre, megállapította, hogy az ilyen kérdés a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a csőd fogalmába tartozik (lásd ebben az értelemben a SCT Industri ügyben hozott ítélet 33. pontját).
- 35 A jelen alapügy azonban különbözik az ezen ítéletek alapjául szolgáló helyzetektől.
- 36 A fent hivatkozott Seagon-ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügy felperesétől eltérően ugyanis az alapügy felperese nem felszámolóként – azaz a fizetéseképtelenségi eljárás szerveként – jár el, hanem egy jog engedményeseként.
- 37 Ezenfelül a fent hivatkozott SCT Industri ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügytől eltérően a jelen alapügy nem a felszámoló általi engedményezés érvényességére vonatkozik, és nem vitatott a felszámoló azon joga, hogy a megtámadási jogát engedményezze.
- 38 Meg kell vizsgálni tehát, hogy az alapügy felperese által benyújtott kereset sajátos jellegzetességeire tekintettel a kereset közvetlenül összefügg-e az adós fizetéseképtelenségével, és szorosan a fizetéseképtelenségi eljáráshoz kapcsolódik-e.
- 39 A Bíróság elé terjesztett észrevételeiben a Jadecloud-Vilma és az Európai Bizottság azzal érvel, hogy az engedményes által indított kereset eredete és tartalma lényegében megegyezik a felszámoló által indított megtámadási keresetével.
- 40 Valóban tagadhatatlan, hogy az a jog, amelyre az alapügy felperese a keresetét alapítja, összefügg az adós fizetéseképtelenségével, hiszen a fizetéseképtelenségi eljárásokra vonatkozó nemzeti jog által a felszámolóra ruházott megtámadási jogból származik. Felmerül ugyanakkor a kérdés, hogy a szerzett jog azt követően, hogy az engedményes vagyonába kerül, megőrzi-e az adós fizetéseképtelenségéhez fűződő közvetlen kapcsolatát.
- 41 Ez a kérdés azonban nyitva maradhat abban az esetben, ha mindenesetre úgy tűnik, hogy a szerzett jognak az engedményes által történő gyakorlása nem kapcsolódik szorosan a felszámolási eljáráshoz.
- 42 Márpedig meg kell állapítani, hogy – amint jogosan észrevételezi az F-TEX, valamint a litván és a német kormány – az engedményes által szerzett jog gyakorlására más szabályok irányadók, mint amelyek a fizetéseképtelenségi eljárás keretében alkalmazandók.
- 43 Először is a felszámolótól eltérően, aki főszabály szerint köteles a hitelezők érdekében eljárni, az engedményesnek jogában áll, hogy a szerzett követelést érvényesítse, vagy e jogot ne gyakorolja. Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, az F-TEX jogilag nem volt köteles arra, hogy az engedményezett követelést érvényesítse.
- 44 Másodszor meg kell állapítani, hogy ha az engedményes a követelés érvényesítése mellett dönt, a saját érdekében és a személyes előnye céljából jár el. A kérelme alapjául szolgáló követeléshez hasonlóan az általa indított kereset eredményeként befolyó bevétel is a személyes vagyonába tartozik. A keresetének a következményei tehát eltérnek a felszámoló által indított megtámadási kereset következményeitől, mely megtámadási keresetnek a célja a fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát képező vállalkozás vagyoni eszközeinek növelése (a fent hivatkozott Seagon-ügyben hozott ítélet 17. pontja).
- 45 Az a körülmény, hogy az alapügyben az ellenszolgáltatás, melyet az F-TEX annak fejében nyújtott, hogy a felszámoló a megtámadási jogát rá engedményezte, az engedményezett követelés eredményeképpen befolyó bevétel bizonyos százalékának a visszafizetésére vonatkozó kötelezettség formáját öltötte, nem változtat ezen az értékelésen, mivel csupán a fizetés módjáról van szó. Az ilyen szerződéses kikötés a

felek szabadságának körébe tartozik, hiszen nem vitatott, hogy a felszámoló és az engedményes szabadon választhatott aközött, hogy az engedményes által nyújtott ellenszolgáltatást átalányösszegben vagy az esetlegesen visszaszerzett összegek százalékában határozza meg.

- 46 Ezenfelül a német jogban – amely az alapügyben a fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló törvény – az említett eljárás befejezése semmilyen hatással nincs a szerzett megtámadási jognak az engedményes általi gyakorlására. A német kormány tájékoztatása szerint ezt a jogot az engedményes gyakorolhatja a fizetéseképtelenségi eljárás befejezése után is.
- 47 Az alapügy tárgyát képező kereset tehát a jellegzetességei alapján nem kapcsolódik szorosan a fizetéseképtelenségi eljáráshoz.
- 48 Így – anélkül, hogy szükséges lenne megállapítani, hogy esetlegesen fennáll-e a közvetlen kapcsolat a kereset és az adós fizetéseképtelensége között – meg kell állapítani, hogy az említett kereset nem tartozik az 1346/2000 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a hatálya alá, és ennek megfelelőjeként a 44/2001 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében nem tartozik a csődeljárás fogalmába.
- 49 Következésképpen az első kérdés második részére azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás keretében kijelölt felszámoló részéről történő követelésengedményezés alapján eljáró felperes által harmadik személy ellen indított kereset, amely engedményezés tárgya az említett eljárásra alkalmazandó nemzeti jog által a felszámoló részére biztosított megtámadási jog, e rendelkezés értelmében a polgári és kereskedelmi ügyek fogalmába tartozik.

Az első kérdés első részéről

- 50 Az első kérdés első részében a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy az 1346/2000 rendelet által a Bíróság értelmezése szerint a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállamnak biztosított, az ezen eljárásból származó, és ahhoz szorosan kapcsolódó keresetek elbírálására vonatkozó joghatóság kizárólagos joghatóságnak minősül-e.
- 51 Az első kérdés második részére adott válaszra tekintettel e kérdés első részére nem szükséges válaszolni.

A második kérdésről

- 52 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében biztosított bírói jogvédelemhez való jog tiltja-e valamely tagállam olyan keresetet elbíráló nemzeti bíróságai számára, melyre a 44/2001 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésére tekintettel nem rendelkeznek joghatósággal, hogy a joghatóságukról lemondjanak, ha valamely más tagállam nemzeti bíróságai az 1346/2000 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésére tekintettel már megállapították a joghatóságuk hiányát.
- 53 E kérdés az alapügyben csak abban az esetben releváns, ha a litván bíróságok a joghatóságukat nem alapíthatják uniós jogi rendelkezésre.
- 54 Mivel azonban az első kérdésre adott válaszból következik, hogy az alapügy a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozik, az említett rendelet 2. cikkének (1) bekezdése és 60. cikkének (1) bekezdése értelmében a litván bíróságoknak mint az alperes társaság székhelye szerinti tagállam bíróságainak a joghatósága megalapozott.
- 55 Következésképpen a második kérdésre nem szükséges választ adni.

A költségekről

- 56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás keretében kijelölt felszámoló részéről történő követelésengedményezés alapján eljáró felperes által harmadik személy ellen indított kereset, amely engedményezés tárgya az említett eljárásra alkalmazandó nemzeti jog által a felszámoló részére biztosított megtámadási jog, e rendelkezés értelmében a polgári és kereskedelmi ügyek fogalmába tartozik.

Aláírások